

Tiedon ylivaltakuvitelma viisauden alkulähteille 2004-2006: viisastuiko toimituskunta?

Toimituskautemme päättyy. Aito pyrkimyksemme oli kohottaa lehden tieteellistä tasoa aikaisemman toimituskunnan rohkaisemana. Halusimme palauttaa lukija- ja kirjoittajakunnan myös vastaamaan jo 25 vuotta sitten asetettua tavoitetta hallinnon monitieteisyydestä. Toisin sanoen kirjoittajakuntaan ovat palanneet muun muassa yrityshallinnon tutkijat Hallinnon Tutkimus seuran alkuperäisen ajatuksen mukaisesti. Toivomme tämän restauroinnin jatkuvan myös tulevan toimituksen taitavissa käsissä.

Syöksyimme uhkarohkeasti käyttämään kolmen refereen, arvioitsijan järjestelmää. Miksi kolme? Näin tavoittelimme mahdollisimman kattavaa osaamista oppialan, substanssin ja metodologian osalta. Käytimme tätä jakoa aina kun se oli mahdollista arvioitsijoiden valintakriteereinä. Arvioitsijat ovat täten usein edustaneet useita eri tieteenaloja muun muassa metodien osalta. Joidenkin artikkelien kohdalla jouduimme tyytymään silti kahteen perusteellisesti laadittuun lausuntoon, jottei arviointiprosessi venyisi liian pitkäksi. Heti toimituskautemme alussa uudistimme lausunnonantajille suunnatun artikkelin arviointilomakkeen. Uudistunut arviointilomake on saanut kiitosta. Sen on todettu helpottaneen arvioijien työtä ja tehneen arvioinneista systemaattisempia. Arviointilomake on toiminut myös lehtemme arvioinnin tukena kolme vuotta kestäneen toimituskautemme ajan. Toimituskautemme puolivälissä otimme käyttöön sähköisen refereejärjestelmän. Lausuntopyyntöt artikkeleihin lähetettiin siis arvioijille sähköisesti. Halutessaan arvioijat ovat kuitenkin vielä saaneet ko materiaalin myös manuaalisesti.

Arvioajakuntamme on ollut tämän kolmen vuoden ajan varsin laaja. Kaiken kaikkiaan olemme käyttäneet 156 alansa asiantuntijaa arvioijana Hallinnon Tutkimus lehteen tarjotuissa tieteellisissä artikkeleissa. Suurin osa tästä joukosta on alansa kansallisia asiantuntijoita, mutta onpa joukossa joitakin kansainvälisiä asiantuntijoitakin. Haluamme kiittää heitä lämpimästi hyvin sujuneesta yhteistyöstä!

Hallinnon Tutkimus lehti on selvästi vakiinnuttamassa paikkaansa yhtenä arvostetuimpana yhteiskuntatieteellisenä, kansallisena julkaisufoorumina. Hallinnon Tutkimus lehteen on toimituskautenamme 2004-2006 tarjottu tieteellisiksi artikkeleiksi tarkoitettuja käsikirjoituksia kaiken kaikkiaan 116 marraskuun 2006 puoleen väliin mennessä (ks. taulukko). Vuotta kohden tämä tekee keskimäärin 39 artikkelia. Artikkelien tarjonta on kasvanut olennaisesti toimituskautemme aikana. Vuonna 2004 lehtemme tarjottiin 31 tieteelliseksi artikkeliksi tarjottua artikkelia, vuonna 2005 vastaava luku oli jo 46. Kirjoittajakoukko on laaja-alainen ja monitieteellinen kattaen koko Suomen. Tämä on ilmennyt muun muassa siten, että muiden oppialojen edustajat ovat pitäneet Hallinnon Tutkimus lehteä oman alansa lehteä parempana julkaisufoorumina. Onpa joukossa muutama kansainvälinenkin kirjoittaja. Kirjoittajakunta onkin laajentunut viime vuosina. Perinteisten hallintotieteilijöiden lisäksi kirjoittajakuntaan on tullut paljon terveystieteilijöitä, ympäristötieteilijöitä ja taloustieteilijöitä sekä muita hallinnon ilmiöistä kiinnostuneita kirjoittajia.

Laajentuneesta kirjoittajakunnasta johtuen myös artikkelit muodostavat laajan ja kattavan yhdistelmän eri hallintotieteen oppi- ja sovellusaloja (ks. taulukko). Suurin osa lehteen tarjotuista artikkeleista kohdistuikin toimituskautemme aikana organisaatioiden sisäisten ilmiöiden tutkimukseen. Seuraavaksi eniten kirjoittajiamme kiinnostivat organisaatioiden ja järjestelmien väliset asiat. Myös hallinnon ajankohtaisasiat olivat suosittu sisältö artikkeleissa. Osa artikkeleista kohdistui myös hallintotieteen teoriaimuodostukseen ja metodologiaan. Organisaatioiden ja järjestelmien ilmiöihin suuntautui vain murto-osa tarjotuista artikkeleista.

04	9	4	5	3	10
05	13	10	3	7	13
06	12	14	2	9	12
Yht	34 (29%)	28 (23.6%)	10 (9%)	19 (16.3%)	

Taulukko Hallinnon Tutkimus lehteen tarjottujen artikkelien substansseista ja refereeprosessista

Kirjoittajat ovat olleet varsin tyytyväisiä toimintaamme. Erityisesti refereeprosessin vaatavuus, jota pidimme aluksi riskinä, on tuonut lisää kirjoittajia. Kiitosta on tullut sujuvasta viestinnästä refereeprosessin eri vaiheista. Suurimmalla osalla refereeprosessi on vaatinut yhden tai kaksi korjauskertaa (ks. taulukko). Suoraan arvioijat ovat hyväksyneet kuusi lehtemme tarjottua artikkelia (näkyvä taulukossa kohdassa 0 korjauskertaa). Muutama artikkeli on vaatinut kolme korjauskertaa ennen julkaisulupaa. Hylättyjen määrä on vakiintunut näinä kolmena vuotena kymmeneen prosenttiin.

Refereeprosessi artikkelin saapumisesta julkaisulupaon on kestänyt lehdessämme keskimäärin kahdesta kolmeen kuukauteen. Joulun ja kesän aikoihin prosessi on ollut selvästi hitaampi arvioitsijoiden lomien takia. Numeromme ovat täytyneet melko aikaisessa vaiheessa suuren tarjonnan vuoksi. Olemme myös noudattaneet lehdessämme uutta käytäntöä, jolla olemme pyrkinneet tekemään refereeprosessia näkyvämmäksi ja parantamaan lehden tieteellistä luotettavuutta. Uutena käytäntönä olemme siis lisänneet Artikkelit osioon hyväksytyihin artikkeleihin merkinnät siitä, milloin artikkeli on saapunut ja milloin se on hyväksytty julkaistavaksi. Ovatpa arvioijat halunneet varsin usein luopua myös anonymiteetistaan. Edellä mainitun luokittelun (ks. taulukko) toivomme näkevämmä myös kolmen vuoden päästä uuden toimituskunnan jättäessään perintöä jatkajilleen.

Monitieteisten hallinnon ilmiöiden tarkastelun lisääntyminen on ollut askel totuuden moniulotteiseen tarkasteluun. Teoreettiset ja metodologiset artikkelit ovat olleet tärkeitä niiden raameille, joissa tieteellinen totuus määritetään. Hallintotieteellistä ja miksei myös yhteiskuntatieteellistä tutkimusta on laajemminkin vaivannut tieteellinen esseismi, joka pahimmillaan on keskittynyt antamaan merkityksiä menneisyydelle 'heinäsirkkamaisen kepeällä' historiallisen ymmärryksen otteella. Totuuden keskinäiset määritelmät tulevat tulevaisuudessa enemmän esille, jotta voimme myös selkeämmin osoittaa ne kriteerit, joiden mukaan arvotamme oman tietemme arvon. Tässä toivomme tulevan toimituskunnan menestyvän meitä paremmin.

Toimituskunta ei silti saavuttanut kaikkia asettamia tavoitteita. Yli 22 vuotta sitten, nyt tuleva seuran puheenjohtaja Turo Virtanen, toivoi hautajaisia pienimuotoiselle keskustelulle ja yli tiederajat ylittävän keskustelulapsen syntymää. Lasta, jonka kasvattamiseen ryhtyisi koko hallinnon kirjava kylä. Mutta tämä toimituskunta ei tätä lasta saanut syntymään, vaan epäonnistui ja ehkä lannistui jo kauden alussa. Poleeminen, kriittinen ja jopa raadollisen tulikivenkatkuinen väittely lehden sivuilla odottaa synnyttäjiään. Ovatko kaikilla asiat liian hyvin vai asiat hoidettu sokeuttavan hyvin kun tyytyväisyys kaikkeen julkaistuun sanaan ei saa sanansäilää heilumaan? Pelko on toki viisauden alkua silloin, kun kirjoittaja epäilee kirjoitustaan niin huonoksi, että parantaa sitä jo ennen kuin edes lähettää sitä toimitukseen. Viisautta on myös se, että kirjoittaja ymmärtää olla käyttämättä aikaa sellaiseen ideaan, joka ei sitä aikaa ansaitse. Mutta tyhmyyttä lienee se, jos kritiikkiä ja keskustelua kaihdetaan epäonnistumisen pelossa, koska tutkijan haaveenahan ei voi olla muuta kuin "vaikeuksien kautta voittoon" -henki. Tiedämme varsin hyvin, että muun muassa implementaatiotutkimus on osoittanut vuodesta toiseen miten ylhäältä alhaalle tapahtuva reformipolitiikka aiheuttaa jonkun muutoksen, mutta harvoin toivottua muutosta. Ankan tieteelliset analyysit tai puheenvuorotkaan eivät edes tästä näemmä kiehdo ketään, mutta useat väittävät miten reformeissa käy - kertovat asioiden korreloivan ilman analyysia. Toimituskautenamme yksi kirjoitus herätti keskustelua lukijoissa, jopa sangen ilmeikästä närkästystä. Arvioinnin kohteena olleen julkaisun kirjoittaja otti yhteyttä toimituskuntaan ja totesi ymmärtävänsä kritiikin, koska työstä ei voinut tulla niin hyvää kuin hän halusi rahoittajasta johtuen. Jäimme sitten odottamaan hänen valaisevaa ja arvokasta vastinetta projektitutkijan ahdingosta, jota emme valitettavasti sitten saaneet.

Epäonnistumiset eivät jääneet tähän. Yhdenkään artikkelin kohdalla emme onnistuneet saamaan yhtäkään kannanottoa - kun tällaisia kannanottoja oli tapana lukea jo 22 vuotta sitten (ks. esim. Hallinnon Tutkimus 1 /1984). Uskomme silti, että yli 22 vuotta siten Virtasen julkilausuma ennuste keskustelun alennustilan jatkumisesta tulevaisuudessa ei toteudu. Uskomme, että 25-vuotias seuramme aloittaa 'uuden keskustelun kauden' taitavan ja kokeneen toimituskunnan ja seuran puheenjohtajan kunnianhimoa lietsovassa otteessa. Nyt saavutettu monitieteinen lukija- ja kirjoittajakunta vaatii ehkä vielä hyttysten pistoksen verran aikaa sanaisen arkkunsa avaamiseen. Ainakaan paradigmaattinen yksiniittäisyys ei enää suuta sulje. Piirionologian ylittävän väittelyn henkiolento koputtaa jo jokaisen tutkijan takaraivon viisauden porttia älynlähetteläismäisellä polyrytmisyydellä. Kiitämme lukuisia lukijoita ja kirjoittajia - joita sentään syntyi lisää noin 100 toimituskautenamme. Toivomme, että te olette suuren keskustelun tien näyttäjiä myös tulevissa lehdissä. Toimituskunta viisastui ainakin siten, että tähän keskusteluun olisi ollut syytä kannustaa rohkeammin.

Jari Vuori & Hanna Hakulinen